

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ase de doue ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 6 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adrese de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 82.

Sibiu, 11/23 Octobre 1878.

Anulu I.

Studiu relativu la economi'a nationale si la istori'a civilisatiunei in Transilvani'a.

(Urmare.)

Cultur'a scientifica in Transilvani'a.

Suntemu dedati, noi cá si tóta lumea, se judecamu gradulu de cultura spirituale si de civilisatiune la orice poporu si in orice tíera dupa numerulu si calitatea scóleloru publice si private. Locuitorii Transilvaniei inchisa din tóte partile cu munti, izolati de càtra cultur'a Europei apusene prin immensele steppe ale Ungariei, prin care nu ducea nici-unu drumu asternutu, au fostu lipsiti secolu intregi de beneficiulu culturai si civilisatiunei renascute successive in alte tieri in urmarea desgroparei scriitoriloru classici din ruinele antice. Pàna la reformatiune numai in monastirile calugariloru apuseni licuria ici-colea câte una luminaria a scientiei, care nu era de ajunsu cá se strabata mai departe decâtu in residentiele aristocratiei feudale, si chiaru in acelea cu mare greutate. Este adeca cunoscutu, cà in evulu mediu cititulu si scrisulu era considerate cá ocupatiuni nedemne de barbati pusi in ranguri inalte. Acelu prejudetiu, sinistru a dominatu in Transilvani'a cá si in alte câteva tieri prin o serie de secole, pàna mai pe la inceputulu acestui secolu. Inca si eu am apucatu se cunosc in anii copilariei mele cá scolaru pe unu comite betranu din famili'a Rhédey care nu sciá mai multu decâtu se'si subscrie numele, camu cá Milosiu Obrenovicu I. Am cunoscutu si comercianti destui, carii invetiasera numai a citi, nu si a scrie. In càtu pentru locuitorii tierani, acelora le era interdusa prin legi invetiarea de carte. Nici preotii romanesci nu potea se'si dea pe fiii loru la scóla fóra permissiunea senioriloru feudali, cà-ci se dicea in lege, cà prin invetiatura se periclitédia proprietatea seniorului.* Sciu popi unguresci, carii de si cá reformati professá libertate mai mare decâtu alte confessiuni aflá cà este lucru fórtu periculosu a suferi cá fetele se invetie a scrie si le invetia numai cititulu pe carti de rogatiune. Multi popi betrani tienu pàna astadi, cà era mai bine asia.

Pàna la reformatiune se aflá scóle numai pe la monastirile rom. cath., in limb'a latina. Celu ce cunósce starea scóleloru europene din evulu

mediu, isi va face óresicare idea despre cele din Transilvani'a. Romanii avea scóle slavóne numai la mitropoli'a din Alb'a-Iuli'a, la unele episcopii si pe la cateva schituri; in acelea inse invetia numai atáti teneri càti se cerea pentru biserici. Dupa reformatiunea lui Luteru, Calvinu si Melanctonu, cei de antaiu au fostu sasii, carii aflandu-se in necurmata comunicatiune cu Germani'a si Elveti'a, pe langa ce au introdusu doctrinele protestantice, au omoritu pe mai multi calugari, apoi au intemeiatu scóle publice, alaturea cu ele tipografii si asia numita móra de charthia. Urmele aceluor institutiuni noue se vedu preste totu din productele literarie romanesci câte ni s'au potutu conserva cá prin minune, din secolii 16 si 17-lea. In mi-dioculu necurmateluor certe religióse, a guereluor interne si esterne, din partea statulu transilvanu nu s'a facutu nimicu pentru instructiunea publica pàna in a. 1576, candu principele Stefanu Bathor, fostu mai tardiu rege alu Poloniei cá catholicu ce era, chiamandu in tíera pe iesuiti, le doná monastirea de langa Clusiu cu venituri considerabile. Acolo iesuitii fundara una asia numita academia, care s'ar potea compara camu cu unu seminaru preotiescu din dilele nóstre, in care se invetia amestecatu sciintie profane cá intr'unu gimnasiu alaturea cu cele theologice. Principele Christoforu Bathory in a. 1581 darui iesuitoru alta bisericu si monastire in cetatea Clusiuului, cum si unu dominiu compusu din 5 sate. Iesuittii era destulu de prudenti, cá se primésca in scólele loru tinerime din tóte nationalitatile si confessiunile, cà-ci apoi sciá ei ce invetiatura se le dea. Si in adeveru, cà scólele lor se implusera de invetiacei prin urmare catholicismulu recastigá mereu din terenulu perditu. Acestea progresse ale iesuitoru nu potea se placa protestantiloru. Se incinsera deci din nou lupte furióse; catholicii cadura éra, iesuitii fusera esilati sub cea mai grea pedepsa in casu de a se intórce.

Dupa Christoforu Báthory catastrofele politice si bellice, prea bine cunoscute in istoria, urmara neincetatu sub câteva domnii, intre care si a lui Mihaiu. Intre acelea evenimentele fatale, la scóle nu cugeta mai nimeni, afara de sasii. Boierimea romanésca cá si cea unгурésca, trecuse mai tóta la calviniá, chiaru asia, precum boierimea serbésca din Bosni'a si Hertiegovin'a adoptase coranulu. Acum datori'a cadea asupra lor cá se restaure

scólele. Dara abia in a. 1622 principele Gavriilu Bethlen, calvinu si elu, induplecá pe boierimea adunatu in dieta, cá se votedie fonduri pentru unu colegiu reformatu in Alb'a-Iuli'a, totu-odata aduse din Germani'a pe professorii Altsled, Bisterfeld, Piscator si pe Martinu Opitz, renumitu cá poetu, care, singuru elu din toti invetiatiu acelei epoce lauda calitatile romaniloru si recunósce originea loru italica. Inse la anulu 1658 fu devastatu si acelu colegiu cu archivele si cu biblioteca cu totu de càtra turci si tataru. Mihailu Apaffy ilu restaurá in Aiudu, dara numai cá gimnasiu de pucina insemnate. Acelasiu principe dedese ordinu, cá se deschida si pentru romani vreo doue scóle, in Hatiegu si in Cetatea de pétra.

Acésta fu miserabil'a stare a instructiunei publice in Transilvani'a pàna la ocuparea definitiva a tierii de càtra ostirile imperatulu Leopoldu I. Déca strabatea ceva cultura scientifica in clasele superiori, aceea venia prin popii luterani si calvinesci, carii studiá pe la universitatile din Germani'a si Oland'a, unii si in Angli'a, apoi prin docenti séu mentori straini invitati inadinsu cá se dea invetiatura domnisoriloru din unele familii de rangu inaltu. Intr'aceea gubernulu din Vien'a isi aduse aminte curendu, cà in Clusiu esistase odinióra unu colegiu catholicu, carui unii ómeni i dedesera nemeritatu titlu de universitate, si asia in anulu 1698 ilu restaurá dandu'i venituri de ajunsu, éra dupa aceea rechiamá in tíera pe iesuiti, caroru le incredint'á de nou tinerimea. Dotatiunile scóleloru catholice crescua mai alesu sub Mari'a Teresi'a. Acea favóre a catholicismulu produse rivalitate mare intré confessiuni. Lumea era dedata de multu a considera scol'a mai multu numai din punctu de vedere confessionale, ceea ce in Transilvani'a si Ungari'a se mai intempla pàna in dío'a de astadi. Imperatulu Iosifu II se încercase in scurt'a sa domnia de 10 ani se dea invetiamentulu alta directiune ceva mai liberale, mai cosmopolita, inse fóra vreunu succesu intr'o tíera subminata de atâtea regimente negre ca pielea de soboli. Dupa atâtea sbuciumaturi si rivalitati epoc'a pazei universale dela 1815 aflá pe Transilvani'a numai cu urmátorele institute de invetiamentu classificate dupa confessiuni si adeca:

La rom.-catholici 1 Academie in Clusiu, cu 2 facultati, juridica, filosofica, cu 1 cursu de

Foisiór'a „Observatoriului“.

O bucla de peru a regelui de Rom'a.

Schitia istorica.

Comunicata de: J. G. Baritiu.

Pe la mi-dioculu lui Augustu 1815 petrecerile oficiale, soarelele si balurile societati alese din Vien'a fusesera stralucite si vesele. Temutul — conturbatorulu pazei si alu linisicei, gigantulu dela Ajaccio — Napoleon dupa o lupta crancana a fostu in fine invinsu si unu vasu alu Englesiloru 'lu dusesse preste oceanu, de pe acarui coperta cutremuratorulu lumei invinsu, pronuntiasse durerósele cuvinte de despartire: „Adio, tíera de bravi! te salutú! Adio, Francia! Adio!“

Cu nedumerire se acceptau sciri. In fine se audi despre fericita desbarcare alui „Northumberland“*) la St. Elen'a si acésta scire usiura si mai multu ánimile celoru fricosi, cari se teméu ca nu cumva pe cale se se intreprendia vreo încercare de eliberare ca cea de pe insul'a Elb'a. Inse St. Elen'a era o închisóre neperetrabila, acolo nu strabatea nici unu entusiastu si de acele stenci de basaltu trebuia se suferé naufragiu cele mai temerare planuri de eliberare ale imperatulu.

Cu tóte acestea inlantiuitul Napoleon inca totu mai era unu obiectu temutu si Englesi, cari afectau cea mai mare nepasare, se teméu mai multu ca ori cine de elu. Se luara tóte mesurile preventive. Inchiderea singurulu punctu de desbarcare, sentinele pe fiacare promuntoriu, corabii paditóre, sute de observátore cu signale, o visitatiune severa a tuturor ce desbarcau acolo — tóte aceste mesuri se luara pentru unu prisioneru. Preste acésta se controla cu o rigóre mare, ori ce relatiuni ce ar potea intretienea Napoleon cu amicii sei. Sir George Cockburn a fostu inlocuitu prin Sir Hudson Lowe la postulu de paditoru si spre mai mare sigurantia, conventiunea dela 2 Augustu 1815 mai decise, ca se fia denumiti comisari din partea

poteriloru aliata, dintre cari unulu se locuiesca pe insula, pentru ca se se convinga: „ca Napoleon mai exista in realitate si ca nu cumva au fugitu dela St. Elen'a.“ Acesti comisari mai avéu deosebita missiune, se controlése relatiunile multu temute, pe care le ar fi potutu intretienea imperatulu cu patri'a sa si se ajuté intru acésta pe Sir Hudson Lowe. Numai asia credéu ei a fi siguri si a se bucura de o pace liniscita, pe care ce este dreptu atátu de riguros paditulu o turburase adesea. Din partea austriaca se desemnase ca comisaru baronulu de Stürmer, acarui tata fusese mai înainte internunciu la Pórta otomana, apoi pe tempulu resbelulu comisaru gubernialu in cartiarulu generalu austriacu. Domnulu de Stürmer se pregatea pentru plecarea sa la St. Elen'a.

Intr'o di frumósa de tótna aparú in aleele gradinei curti dela Schönbrunn unu barbatu de o constitutiune de corpu puternica, dara totusi delicata. Fati'a lui deschisa proba unu spiritu ecstraordinaru, care trebuia se 'si aiba locu subtu acea frunte boltita. Perulu 'i acoperea capulu in bucle scurte, ochii privéu veseli si aprópe zimbundu ca si candu aru fi voitu se dica: „Noi amu vediatu si amu scrutatu lucruri asia de grandióse, încátu ne simtimu indreptati a ne uita veseli la lume“. Acestu barbatu era Alecsandru de Humbold. Marele savantu pe atunci 'si intreprisese calatori'a sa la Americ'a si numele lui era renumitu si serbatoriu.

Humbold mergea pe cararile incadrate de arbori si plante frumóse. Elu parea a cauta pe cineva, aruncandu'si privirile printre tufisiele gradinei, pàna ce afla pe unu lucratoru. „Amiculu meu“ striga densulu, „unde pociu afla pe dlu Welle?“

Lucratorulu 'si descoperi capulu si conduse pe Humbold prin parcu in gradin'a botanica. Aicea, intre straturi, care erau aparate prin gémuri de sticla, intre pomisiori si tufisiele delicate, se afla unu barbatu tineru, care nu observá pe celu ce intrase, pàna candu acesta nu 'i dise buna dío'a.

„Domnulu de Humbold!“ esclamá salutatu surprinsu in modu placutu. „Este o adevrata bucurie

pentru mine, de a ve potea saluta aicea. Me teméu deja, ca veti pleca din Vien'a, fara se 'mi se mai ofere inca odata ocasiunea de a ve potea vedea.“

Junele barbatu strense cu veneratiune mana savantulu.

„Scumpulu meu Welle“, respunde Humbold cu modestie, in acelasu momentu me imbucuri si me rusinesi. Unu barbatu asia demnu si invetiatu ca dta, nu póte fi desconsideratu. Pentru mine vei fi in totudéuna o placuta suveniru. Dara eu nu viu numai ca se 'mi iau adio, ci si pentru ca se 'ti aducu unu presentu. Welle remase uimitu.

„Ghiceste numai — dara va fi inzadaru. Ascuta deci si lasa'ti pentru câteva momente araucarielu subtu grijea ceriului si baga de séma. In urm'a conventiunei incheiate intre poterile aliata, baronulu de Stürmer a primitu insciintiarea, ca imperatulu ilu va trimite la St. Elen'a ca comisaru pre langa prisionerulu Napoleon. Pe cei mai multi dintre cei dela gubernu i interesésa numai partea politica a missiunei — pe mine din contra cea scientifica. Insul'a St. Elen'a produce plante, acaroru bogatati si varietati inca nu sunt de ajunsu cunoscute si esaminate. Eu m'am folositu deci de ocasiune si am consiliatu pe imperatulu, ca inpreuna cu dlu de Stürmer se tramita si pe unu barbatu, care se ne familiarisese si se ne faca cunoscuta Flor'a acelei insule. Imperatulu care insusi este unu amicu alu botanicei, n'au esitatu nici unu momentu si dupa o scurta discussiune alegerea, la propunerea mea, au cadiatu pe dta. Preparete deci de calatorie la St. Elen'a.

Welle se uita cu ochii mari la savantu. Bucuri'a i taiase vorbirea — o calatorie scientifica — ocasiunea de a potea scruta pe unu terenu pe care numai pucini insi au potutu culege esperientie — perspéctiv'a de a potea vedea acea solitudine, care tocmai acuma castigase unu renume istoricu — aceste tóte formau o bucurie nedescriptila pentru elu. Dupa câteva momente in care elu reflecta déca visésa séu nu, bucuri'a lui exploda prin cuvinte care esprimau in terminii cei mai entusiasmati recunoscinti'a sa pentru Humbold. (Va urma.)

*) Vasulu englescu pe care au fostu dusu Napoleon in exiliu la St. Elen'a.

chirurgia si obstetrica, 8 gimnasilor, de câte 3 si 5 clase in tóte celu multu 1500 studenti; 10 scóle primare cu câte 3 clase si vreo 70 elementare séu cum le numia ei, triviali, in tóte acestea vreo trei mii de scolari.

La greco-catholici (romani) gimnasiu de 5 clase si seminaru de theologi cu un cursu de 2 $\frac{1}{2}$, mai tardiu de 4 ani, 3 scóle primare, preste 50 elementare parte mare in regimentele de granitarii.

La greco-orientali (romani orthodoxi) cursu de preotia si pedagogia in Sibiu, 1 scóla grecésca cu 3 clase in Brasiovu, 1 romanésca elementara totu acolo si celu multu 40 elementare in Sasime si in regimentulu I de granitia. Déca voiá se'si faca scóle mai multe si mai bune, li se respunde in scurtu: Sunt destule scóle unguresci, dati-ve pe fiii vostrii acolo; de altumentrea ce le trebeu loru invetietura, dupace legile nu'i admitu la functiuni publice? Unu exemplu din altele ne-numerate: intre a. 1838 si 1844 brasioveni s'au judecatu 6 ani pentru ca se'si póta infintia gimnasiu, dara au perdutu procesulu. Imperatulu Franciscu I obligase pe episcopulu Vasile Moga prin instructiunile sale date lui in a. 1810 cu ocaziunea investiturei, cá se nu mai hirotónésca de preotu pe nici-unu individuu, déca nu va fi trecutu celu pucinu prin cele 5 clase gimnasiali. De una parte inse miserabila dotatiune a preotiloru inpedecá executarea acelei mesuri; de alt'a éra seniorii feudali desfasurara contra ei resistentia obstinata dicúndu, cá loru nu le trebuescu popi in comunele rurali, carii se devina advocatii poporeniloru facia de proprietariu, apoi recomand'a episcopulu spre hirotónire individi pe cari 'i voiá ei, nu episcopulu. Din acestea cause tenerimea nu se simtia indemnata prin nimicu, cá se invetie mai multu, spre a se face preoti.

Reformatii (magiari) avea 1 colegiu mare in Aiudu cu trei facultati, alte doue in Clusiu si Mursieni, gimnasiu micu, 5 scóle primare si vreo 100 elementare, totu asia de sarace cá cele romanesci.

La luterani (mai toti sasi) de si pucini la numeru, se aflá chiaru si pe la 1815 trei colegie bune, in Sibiu, Brasiovu, Segisior'a, 3 gimnasilor mici, 7 scóle primare si scóle elementare in tóte comunele rurale locuite de ei.

Unitarianii avea doue gimnasie si alte 12 scóle mici.

(Va urmá.)

Dela congresulu nationalu bisericescu alu Romaniloru gr.-or. din Ungari'a si Transilvani'a.

(Raportu specialu alu „Tel. Rom.“)

Siedinti'a III, din 3/15 Octobre 1878.

Siedinti'a anuntia la 9 óre se deschide la 9 si $\frac{3}{4}$ dim. Protocolulu siedintiei premergetóre nefindu inca redactatu de catra birou, nu s'a potutu verifica.

Sectiunile de verificare isi continua rapórtele loru. Raportorulu sectiunei din dieces'a Aradului Mangra arata ca actele electorale ale deputatiloru din archidieceasa, Iosifu Hodosiu si Ambrosiu Barsanu, se afla in ordine si propune a verifica pe numitii deputati. Asemenea arata raportorulu din archidieceasa Trombitasiu, ca actele deputatiloru din dieces'a Caransebesiului: Nicolau Andreeviciu, Ioanu Ionasiu, Ioanu Bethia sunt in ordine si propune a verifica pe numitii deputati. Sectiunea din dieces'a Caransebesiului se escusa, ca nu póte raporta, fiinduca raportorulu ei este bolnavu.

Luandu congresulu aceste la cunoscentia, presidiulu enuntia, ca sunt verificati 48 deputati si declara astfelu congresulu capabilu a aduce concluse valide.

Urmandu constituirea biroului si alegerile comisiuniloru permanente, se suspinde siedinti'a pentru consultare.

Redeschidendu-se siedinti'a la propunerea presidiului se alege de notari dep. Fratesiu, Belesiu, Bugarinu, Patiti'a, Almasianu, Mangra, Traila, Rotariu; celu din urma s'a designatu de notariu generalu;

in comisiunea verificátóre: dep. Mihaltianu, Al. Popoviciu, Petricu; in comisiunea petitionara: deput. Boiu, Al. Popoviciu, cav. Iacobu; in comisiunea organizátóre: Popea, V. Babesiu, Zigrea, Craciunescu, I. Popoviciu, Cosma, Trombitasiu, Radulescu, Bartolomeiu; in comisiunea finantiara: Hannia, Tieraanu, Ioanoviciu, Damaschinu, Ianculescu, cav. Puscariu, Trombitasiu, Filipescu, Sig. Popoviciu; in comisiunea scolara: Dr. Puscariu, Suciu, Andreeviciu, Hodosiu, Iosifu, V. Babesiu, Miclea, Ionasiu, Vasiciu.

Presidiulu provóca pe aceste comisiuni a se constitui si a notifica' biroului presidentii, notarii si referentii sei.

Se presinta apoi credentialele si cereri de concediu a mai multor deputati inca neverificati. Aceste se transpunu comisiunei verificátóre.

Borlea isi depune mandatulu. Cerculu respectivu se declara de vacantu si se va escrie alegere noua.

Presidiulu suleva cu acésta ocaziune cestiunea, ca congresulu se se esprime cum are a se purcede la verificarea acelor deputati, carora le lipsescu credentialele. Va fi bine, ca comisiunea verificátóre se cunósca parerea congresului in acésta privintia.

Acestu incidentu da locu unei debateri indelungate.

Gaetanu crede, ca va fi bine a nu se lua acum in debatare acésta cestiune, pentru ca se nu se previna parerei comisiunei.

Hodosiu este de parere, ca actele electorale a acelor deputati, cari n'au credentiale, se se transpuna simplu comisiunei verificátóre si cestiunea despre verificarea séu neverificarea deputatiloru fara credentiale se nu se resólve prin unu incidentu, ci prin o propunere formala.

Radulescu se alatura la propunerea lui Hodosiu. Marienescu citésa din protocoalele congreselor unu casu, unde unu deputatu s'a verificatu si fara credentiale.

Popoviciu din contra citésa totu din acele protocoale mai multe casuri, unde deputati fara credentiale nu s'au verificatu.

Petricu considera tóta debateria acésta de tempu perdutu si afla singuru numai primirea propunerei dep. Hodosiu apta a curma debateria si a resólvi cestiunea.

Pacurariu voiesce, ca mai intai de tóte se se observe legea; este acésta manca, trebeu se hotarimu din casu in casu. Cu casuri de precedentia nu ajungi la nimicu. Noi trebeu se statorimu o procedura comuna. Din acestu punctu de vedere cestiunea nici n'are loculu ei aici. Actele de alegere sunt espressionea poporului, prin cari arata pe reprezentantulu seu. Unu actu de alegere in sa fara credentiale nu este completu si pe bas'a unui actu de alegere necompletu nici unu deputatu nu se póte verifica: Este de parere se se tréca la ordinea dilei preste acestu incidentu.

In sfrsitu congresulu transpune actele de alegere a acelor deputati, cari n'au credentiale, comisiunei verificátóre.

Presidiulu presinta congresulu pe nou alesulu episcopulu alu Aradului Ioanu Metianu (se traiésca).

Presidiulu presinta actele relative la conchiemarea acestui congresu si la amanarea congresului de acum unu anu si la necontinuuarea congresului prorogatu.

Se transpunu comisiunei organizátóre.

Presidiulu presinta unu numeru insemnatu de esibite, intre cari raportulu consistoriului metropolitanu despre activitatea sa, unu proiectu de regulamentu pentru afacerile interne a le consistoriului metropolitanu unu proiectu de procedura pentru afacerile disciplinare si matrimoniale, unu proiectu de lege pentru regularea parochielor, mai multe acte relative la pensionarea invetiatiloru, la fondurile comune etc. etc.

Tóte aceste afara de regulamentulu pentru afacerile interne ale cons. metr., proiectulu de procedura in afacerile disciplinare si matrimoniale si caus'a fonduriloru comune, se transpunu comisiuniloru permanente, éra pentru cele exceptionate se se aléga comisiuni speciale.

Presidiulu cere dela congresu voi'a a poté transpune acte, cari sunt tocmai in lucrare deadreptulu comisiuniloru.

Congresulu nu incuviintiédia acésta cerere, si pretinde ca tóte actele se se transpuna prin congresu comisiuniloru.

Pentru consultare in caus'a alegerii comisiuniloru speciale se suspende siedinti'a.

Dupa deschiderea siedintiei la propunerea presidiului se alege in comisiunea pentru proiectulu de procedura in afaceri disciplinare si matrimoniale: dep. Boiu, V. Babesiu, Marienescu, Borcea, Gaetanu, Dregheciu, Pesteanu, Traila, Petricu;

in comisiunea pentru regularea parochielor: Baracu, Cosma, Codru-Dragusianu, Damaschinu, Alex. Ioanoviciu, Craciunescu, Zigrea, Mangrea, Bartolomeiu.

in comisiunea fonduriloru comune: cav. Puscariu, Pacurariu, Groza, Alecsie Popoviciu, Rotariu, Petricu, Ianculescu, Andreeviciu.

Siedinti'a procsima se anuntia pe mane la 11 óre inainte de amédi si cea de fatia se incheie la 12 óre la amédi.

(Va urma.)

Revista politica.

Diet'a ungrésca a fostu deschisa in 20 l. c. cu pomp'a si ceremonialulu indatinatu. Mesagiulu de tronu pronuntiatu de M. Sa Imperatulu-rege considerandu situatiunea actuala a gubernului tieriei atrage atentiunea parlamentului cu deosebire asupra a doue cestiuni, acaroruu deslegare o declara a fi fórtu urgenta si adeca: revidiuirea legi de recrutare si conventiunea finantiara ce este a se incheia cu Croati'a-Slavoni'a, de órece legea in vigóre espira cu finea anului acestuia. Cu privire la mandatulu europénu primitu dela congresulu din Berlinu, relativu la ocuparea si administrarea Bosniei si Hertiegovinei, mesagiulu constata, ca gratie purtarei brave a armatei, partea prima a mandatului se póte considera ca fapta implinita si ca relatiunile amicabile in care ne aflamu cu tóte celelalte state europene, permite a spera, ca restulu mandatului va potea fi efectuatu pre langa crutiarea cea mai mare a devotamentului popóraloruu monarchiei.

Din acésta scurta analiza a mesagiului se póte vedea ca gubernulu ungrésca nu atinge cu nici unu cuventu macaru, critica situatiune a monarchiei si se feresce a vorbi despre cestiunile ardiende ale situatiunei. Scopulu este fara indoiala, ca nu voiesce se ofere ocaziune parlamentului de a se pronuntia si a-si da votulu seu inainte delegatiuniloru, care precum scimu sunt convocata pe 5 Novembre.

Ve depinde dela elementele opositionale, déca ele voru accepta acelu rolu umilitoru de a renuntia la votulu loru in favorulu delegatiunilor, care in urm'a silintieloruu ce isi da gubernulu este mai multu ca probabilu, ca voru fi compuse din delegati gubernamentali. Cadrulu si fisionomi'a precum si tendintiele partideloruu singuratice din diet'a actuala sunt inca atatu de nebulóse, incatu va trebeu se mai tréca inca óre care tempu, pana ce se se ficese si se se cristalizese. Organele oficióse spera, ca Coloman Tisza, actualulu ministru presiedinte si ministru de finantie provisoriu va reusi a-si forma si de astadata o maioritare complesanta si supusa. Considerandu disparatele elemente, care au iesitu ca deputati din alegerile facute in vér'a trecuta, ne vine a crede si noue, ca acestu capu d'opera ministerialu i va succede dibaciului si versatului ministru-presiedinte, care a probatu de repetiteori ca cunósce art'a de a inblandi si a dresa in scurtu tempu pe novicii parlamentari, cari au de a-si multiumi mandatulu loru candidaturiloru ministeriale. Si óre pentru ce se nu póta face unu Coloman Tisza in B.-Pesta, aceea ce a potutu face puterniculu cancelar in Berlinu, care in scurtu tempu au inblanditu si au nabusitu neinpacata opositione, care se redicase in Reichstag in contra proiectului de lege adusu in contra socialistiloru? Acelu proiectu de lege cu pucine modificari a fostu primitu sambeta in 19 l. c. pre langa votare nominala cu 221 contra 149 voturi. Cu o maioritare de 72 voturi i sau votatu deci principelui — cancelarulu dictatur'a absoluta asupra intregului imperiu prusso-germanu, in poterea careia principele Bismark se póte proclama astadi a fi „salvatorulu societati.”

In aceeasi di in care poporulu „cugetatoriloru si alu poetiloru“ au capitulatu la grati'a si disgrati'a cancelarului de „fieru si sange“, o parte a armatei romane de ocupatiune a trecutu Dunarea pentru ca se ia in posesiune Dobrogea, ce i sa daruitu Romaniei din partea congresului din Berlinu, in contra vointiei sale.

Sessiunea estraordinara a parlamentului romanu a fostu inchisa miercuri in 4/16 Octobre cu urmatoriu mesagiu domnescu:

„Domniloruu senatori! d-loru deputati!

V'am chiamatu in sesiune estraordinara, spre a ve rostí in privintia situatiunei facuta Romaniei de marile poteri europene intrunite in congresu.

D-vóstra, tienendu séma de grelele inpregiurari, in cari se afla Orientulu in generalu si tier'a nóstra in deosebi, ati primitu vointi'a colectiva a Europei.

Astfelu positiunea Romaniei in facia cu marile poteri este regulata; astfelu Romani'a intra in famili'a statelor de sine statátóre.

Europ'a, am firm'a convictiune, ne va tiené séma de sacrificiele, ce amu facutu in interessulu pazei lumei, si natiunea ve va fi recunoscatóre pentru patriotismulu luminatu si prudenti'a politica, ce ati aretatu spre a feri Romani'a de noue complicatiuni.

Nedespertindu-Me in nici unu casu de interesele tieriei, Eu v'am manifestatu dela convocarea d-vóstre tóta increderea Mea in d-vóstra, si v'am disu, ca hotarirea d-vóstre va fi si a Mea.

Ve multiumescu dér', d-loru Mei, de hotarirea data, pe care gubernulu Meu va esecuta'o cu lealitate, pe calea constitutionala, atatu in de afara cátu si in intru.

La curenda revedere, d-loru, si Dumnedieu se ve aiba in a s'a santa paza.

Sessiunea estraordinara este inchisa.“

Carol.

(Urméza semnaturile ministriloru.)

Mesagiulu a fostu cetitu in senatu de d. ministru alu afaceriloru streine M. Cogalnicénu, éra in camer'a deputatiloru de catra d. ministru alu culteloruu si instructiunei publice G. Chitiu.

Intrarea si defilarea triumfala in capitala a armatei eroice si glorióse a avutu locu domineca in 8/20 l. c.

Spaciulu nu ne permite a publica in numerulu acesta program'a maretiei si nationalei serbari. O vomu face in numerulu viitoru pe candu speramu a potea publica si decursulu acelei serbari, despre care nu ne indoimu, ca in urm'a pregatiriloru facute va fi fostu grandiósa, déca va fi fostu favorisata de tempu frumosu.

List'a regimenteloruu demobilisate.

Ungari'a: Reg. de inf. archiducele Francisc Carol Nr. 52; reg. de inf. archiducele Ernst Nr. 48; reg. de inf. Rossbacher Nr. 71; reg. de inf. de reserva f. m. l. Dormus Nr. 72; reg. de inf. de reserva f. m. l. baronulu

Knebel Nr. 76; reg. de inf. de linie Marele duce Alexis Nr. 39; reg. de inf. de linie Cesarevici Nr. 61; reg. de inf. de linie Coronini Nr. 6; reg. de inf. de linie Kussevici Nr. 33; reg. de inf. de reserva Mollinary Nr. 38; reg. de inf. de reserva Francisc Carol Nr. 52; reg. de inf. de reserva arhiducele Ernst Nr. 58; reg. de inf. de reserva Jellacsics Nr. 69; reg. de inf. de linie principele de coróna Rudolf Nr. 19; reg. de inf. de reserva arhiducele Wilhelm Nr. 12; reg. de inf. de reserva principele de coróna Rudolf Nr. 19; reg. de inf. de reserva arhiducele Ernst Nr. 58. Mai departe s'au demobilisatu — reg. de hussari principele Frideric Carol Nr. 7; reg. de husari baronulu Koller Nr. 8; reg. de husari Frideric Wilhelm III Nr. 10.

Croati'a: reg. de inf. otocanu comitele Jellacsics Nr. 79; — Slavoni'a: reg. de inf. Soksevics Nr. 79; reg. de inf. de linie baronulu Philippovici Nr. 70.

Galiti'a: reg. inf. de linie arhiducele Ludovic Salvator de Toscan'a Nr. 58; — Stiri'a: reg. de inf. de reserva Regele Belgiloru Nr. 27; reg. de inf. de reserva f. z. m. Hartung Nr. 47; batal. de venat. Nr. 9 si 27. — Carinthia: reg. de inf. de reserva f. z. m. bar. Maroicsics Nr. 7.

Boemi'a: bat. de venatori Nr. 12; reg. de dragoni principele Windischgrätz Nr. 14.

Cu totulu voru fi rechiamate in patrie 44 bataliöne, 2 escadröne de cavalerie si 2 baterii.

Societatea academica romana.

Sesiunea anului 1878.

Siedinti'a dela 24 Augustu.

(Urmare.)

c) Archiv'a Senatului din Petersburgu.

110—114. Nr. 125, 468, 141, 422, 830. Cinci ucazuri ale Imperatului Petru cel Mare catre Senatu pentru ridicarea lui Cantemiru contra Turcilor; pentru imobilele daruite lui de catre Tiaru; pentru alegerea de membru alu Senatului.

115—119. Alte cinci ucazuri privitoare la Istori'a Romanilor.

d) Archiv'a Sf. Sinodu din Petersburgu.

120. Ionu Duca Voda cere ca patriarchulu Mosevei Ioachim, se mijlocésca la marele Cnézu pentru incheerea si intarirea pazei cu Turcii.

121. Patriarchulu Ioachim raspunde lui Duca Voda, ca elu ca si Cnézulu dorescu tot-d'a-una pacea.

122. Mitropolitulu Moldovei Dosifiteiu, cere dela patriarchulu Ioachim o tipografie cu buche de cate-va feluri pentru tiparirea cartilor.

123. Respunsulu patriarchului catre Dosifiteiu si registrulu de lucrurile tipografiei si literile tramise cu insemnarea pretiurilor.

124. Ioachim patriarchulu arata lui Sierbanu Voda Cantacuzenu serviciile ce Tiarii Rusiei au adusu cu ostile lor Venetianilor si Austriei, contra Chanului de la Crimu si a Turcilor.

125. Patriarchulu Ioachim catre mitropolitulu Ungro-Valachiei Kir Teodosie de aceiasi materie.

126. Sierbanu Voda indémna pe Tiarii Rusiei Iónu si Petru Alexievici contra Turcilor.

127. Mitropolitulu Moldovei Dosifiteiu scrie dela Sucéva patriarchului Ioachim se-i tramitia milostenie pentru ca se afla in nevoi si saracie.

128. Patriarchulu Ioachim i tramite 50 de ruble.

III. Portrete ale familiei Cantemiresci.

In arhivele ministerului de externe din Moscva se pastreaza 4 portrete lucrate in ulei ale familiei lui Cantemiru si anume: Principele Dim. Cantemiru, soci'a sa Casandra, nascuta Cantacozino, fiulu seu Antiochu si fiica sa Smaragda princesa de Galitzinu.¹⁾

Am luat copii fotografice dupa fie-care, asemenea si dupa unu tablou lucratu in coloru pe chartie: Deschiderea obstescei adunari din Bucuresci din anul 1831.

IV. Glosare; alte manuscripte romane si slavone scrise in Romani'a.

In bibliothec'a Societatii Imperiale de istorie si anticitati rusesci la universitatea din Moscva am aflatu: unu glosariu slavo-romanu, unu volumu in 16 camu de

¹⁾ Despre portretele gravate ale principelui Dimitrie Cantemiru, vedi „Slovare ruskih gravirovanih portretov“ de D. Rovinskii p. 67 St. Petersburgu 1872 si de acelaasi autoru: „Ruskiie gravei, Moscva“ pagina 210 Nr. 16.

Pe o gravura facuta cu ocaziunea sustinerii thesei theologice a lui Laurentie Transilvanénu la 26 Iuliu 1712, principele Cantemiru se infatisiedia pe calu incongiuratu de o numerósa garda de calareti si calcandu in picioré firmanulu sultanescu si stégulu turcescu; mai josu Russi'a in chipu de femeie i ofera o ramura de maslinu.

D. Grafu Uvarof din Moscva a bine-voitu a ne atrage atentiunea asupra unei stofe frumusu lucrate ce poseda D-sa, si care represinta pe Petru cel Mare pe calu calcandu stégulu turcescu; éra Romani'a si Moldov'a in chipulu a doue fecióre ingenuchiate, intindu manile suplicante catre ilustrulu monarchu.

la finele secolului XVII, judecandu dupa caracterele paleografice; éra in bibliothec'a imperiala din St. Petersburgu, unu altu glosariu slavo-romanu (provenindu din bibliothec'a grafului Th. A. Tolstoi) in 4, sect. XVI. No. 5, file, 106, celu pucinu anterioru secolului XVII si scrisu in tíer'a romanésca. Pe fóia penultima a manuscriptului se citece intre alte insemnari, si urma-tóra: „Dionisii Ermonach ot sviata Mitropolie za Bucuresci, Ghenarie 13 dni vl. 7202“ adica: „Dionisie Ermonach din Santa Mitropolie din Bucuresci, Genarie 13 dile anul 7202 (1694).“

Am copiatu liter'a A din acestu glosariu, si dupa intielegerea luata cu D. directoru alu bibliothec'e imperiale publice din Petersburgu, academiculu Bicikov, si D. presiedinte alu societatiei de istorie din Moscva grafulu Tolstoi, — originalele manuscripte se voru tramine spre copiare Societatii Academice romane in urma unei esprese cereri din partea D-v.

Despre cele-alte manuscripte aflate in bibliothec'a patriarchala, adi numita bibliothec'a synodala din Moscva in bibliothec'a museului Romantiovu, si in bibliothec'e particulare ale grafului Uvarof si a D-lui Hludev, manuscripte romane si slavone scrise in Romania secolulu 15—17; cugetu a ve presenta unu studiu deosebitu in acceptarea fac-simileloru dupa vignete, dupa initialele iluminate si alte desemnuri de prin aceste manuscripte, ce nu le-am complectatu inca.

V. Amabilitatea cu care pretutendeni mi s'a pusu la dispositiune manuscriptele si documentele in arhivele si bibliothec'e din Moscva si Petersburgu, 'mi impune datori'a placuta a ve impartasi numele catorva persóne cari m'au ajutatu deosebitu, cum: D. Baronu Buehler, directorulu archivei ministerului de externe din Moscva, D. V. A. Dasicov, directorulu museului Romantiov din Moscva, D. de Giers, secretaru de Statu la ministerulu afaceriloru straine in Petersburgu, si D. academicu Kunicu, directorulu bibliothec'e academice de sciintie din Petersburgu, sectiunea rusa.

Asemenea D. Nil Popof, profesoru la universitatea din Moscva, a bine-voitu a darui Societatii Academice oper'a lui Dim. Cantemiru: Kniga sistema ili sostoianie muhamedanskia relighia, St. Petersburgu, 1722; éra D. Elpidifor Barsov, directoru alu bibliothec'e Certkov din Moscva:

a) O fóie pe pergamentu dintr'unu evangeliaru slavonu scrisu de Efremu, Episcopulu Radautiului pentru monastirea Moldaviti'a in Bucovin'a, sub domni'a lui Radu-Voda celu Mare, la anulu 1615;

b) Unu manuscriptu rusescu despre Moldov'a: O Moldavii, 22 pagini in 4; si

c) Unu esemlaru din oper'a sa: „Pricitaniia sievernago kraia, cieasti I. Moscva 1872. „(Bociturile poporane din Rusi'a nordica).“

VI. Alaturezu si inventariulu de tóte manuscripte, fac-similele si cartile, ce depunu o data cu acestu raportu si nu potu fini, fara de a nu esprime recunoscinti'a mea viua, ce portu Societatii in genere, si in particularu D-vóstre, pentru incredintiarea unei misiuni sciintifice de atata importantia, si pentru inlesnirea mijlócelor de a o putea indeplini, in tempu de 4 luni de dile, astu-felu cum 'mi-a statu prin potintia.

Bine-voiti, ve rogu, D-le presiedinte, a primi sentimentele mele cele mai respectuóse.

Gr. G. Tocilescu.

Bucuresci, 1878 Aprilie 10.

Dupa acestea D. presiedinte arata, ca sectiunea de sciintie a notificatu ca ea afla cu cale a se citi in siedintia o disertatiune a D-lui P. S. Aurelianu, intitulata „Economia rurala la Romani.“ Acésta se asculta cu multa atentiune, éra Societatea decide a se tipari in anale.

Siedinti'a se radica la 4 ore p. m.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad-hoc, G. Sion.

(Va urma).

Sciri diverse.

— (O serbatóre romanésca.) Serbarea anuntata in numerulu trecut, a aniversarii de 10 ani a reuniunii sodaliloru romani din Sibiiu, avu locu conformu programului. Deja la inceputulu executarei programei, spatiósa si frumusu decorata sala dela „Imperatul Romanilor“ era plina de unu publicu numerosu si alesu. Logea principala din care falfaia stindardulu tricoloru alu reuniunii sodaliloru ce pórtá inscriptiunea „Cultur'a este viatia“, a fostu ocupata de Escel. Sa inaltu prea sfintitul mitropolitu Mironu Romanulu, avendu la drépta Sa pe Ilustritatea Sa parintele episcopu alu Caransebesiulu Ioanu Popasu, éra la sténga pe Ilustritatea Sa parintele episcopu dela Aradu Ioanu Metianu. Totu acolo observaram si pe parintele archimandritu si vicariu archiepiscopescu Nicolae Popea si pe parintele archimandritu alu Beocinului Basilianu Petroviciu. In logele celelalte ale galeriei se potea observa o interesanta cununa si grupe de dame romane din familiile distinsé ale societatii din locu. Josu in sala ocupara fotoliurile o multime de dame si domnióre, care de care mai frumóse si mai interesante, formandu unu centru asediatu de unu lungu siru de barbati, care in renduri indoite si intruite incadrau acelu centru din ambele flancuri si din spate, remanendu frontulu deschisu spre podiulu, pe care avea se se produca chorulu sodaliloru.

Numerile acelea ale programei, pe care avea se le esecute orchestr'a militara, a fostu esecutate cu o precisiune mai presusu de ori ce critica. Atátu piesele esecutate de catra chorulu vocalu, precum si declamatiunile au seceratu aplausele meritate ale publiculu incantatu; éra „Canteculu Gintei latine“ si „Stelutia“ cantata solo de d. maestru V. Petritiu au seceratu aplause frenetice.

Dupa terminarea programei urma cina comuna presarata cu toaste ocasionale éra — sfirsitul bunu tóte bune, dupa terminarea cinei se dete semnalulu

ca cumva va incepe domni'a dieitiei Terpsichore si a Gratieloru. Lumea cea tinera asteptase cu impaciencia acestu semnal. Joculu incepu si dura pana pe la 3 óre dminétiá, inveselindu nu numai pe cei tineri, dara si pe cei betrani si ne jucatori. Cu deosebire „Roman'a“ a fostu jucata asia de bine, incátu a fostu aplaudata de intregulu publicu.

— (Comitetulu dameloru din Sibiiu.) La tempulu seu amu fostu anuntiatu si noi infintierea unui comitetu de dame subtú presiedinti'a d-nei Lina Wächter, acarui scopu a fostu adunarea de ofrande pióse pentru ranitii armatei austro-ungare si pentru familiile celor caduti. Acéstu comitetu a desvoltatu unu zelu si o activitate fórté laudabila in chierea cea mai sublima a femeiei care este: caritatea. Regretamu, ca lips'a de spaciú nu ne permite a publica specificat'a dare de séma a fiacarei d-na colectanta in parte. Abstragendu deci dela marele numeru de obiecte colectate, necesare pentru cei raniti, ne marginimu a publica numai sumele adunate in bani si adeca s'au adunatu prin: d-na colectanta Lina Wächter 321 fl. 20 cr., d-nele colectante Iudit'a Macelariu si Mari'a Cosma 236 fl. 51 cr. si I. fl. in argintu, d-na colect. Matilda Tamasy 44 fl. 90 cr., d-na colect. Hermina Senor 130 fl. 65 cr., d-na colect. Henrieta Müller 59 fl. 50 cr., d-na colect. Caliope Boiu 17 fl. 85 cr., d-na colectanta Iosefina Czekelius 47 fl. 80 cr., d-na colect. Iulia Schuster 38 fl. 60 cr., d-na colect. Ludovica Tuzkövy 11 fl. 25 cr., d-na colect. Carolina Lindner 8 fl. 25 cr., d-na colect. Iosefina Bielz 19 fl. 22 cr., d-na ^{st.} Maria Arz de Straussenburg 40 fl. 07 cr., d-na colect. Sofia Fabritius 13 fl. 70 cr., d-na colect. Camila Iikeli 61 fl. 67 cr. — Sum'a totala 1051 fl. 17 cr. si 1 fl. in argintu.

— (Din Copacelu ni se scrie cu data de 13 l. c. urmatórele: In comun'a Margineni Cottulu Fagarasiu la 12 Oct. pe la órele 3 p. m. erupse unu focu teribilu, care in restempu de câteva minute prefacú in cenusia tóta averea din preuna cu edificie economice a 7 proprietari. Sunt de compatimitu acesti bieti ómeni, cá-ci ce a potutu scapá de grindin'a de asta véra, le nimici furia focului. Ástfelu goli, flamandi si cá vai de ei remasera in usile altora, acuma in capu de iérna.

— (Necrologu.) In 12 Octobre a. c. a muritu in Cristolteiu la 5 óre diminétiá Ioanu Popu, fostu preotu gr. cath. in Cristolteiu. Nascutu la 1823 repozatulu a servitu ca ministru alu bisericei 31 de ani iubitu si veneratu de poporeni sei, carora ca mostenire le au lasatu cultur'a vieloru, pe care densulu o au introdusu in aceea comuna si acarei cultura progresédia fórté bine pe acele déluri, care de altcum ar fi remasu neproductive. Repozatulú lasa in urm'a sa 1 fiu, candidatu de advocatura si 4 fete, dintre care trei sunt maritate. Fia-i tierin'a usióra si memoria bine-cuventata!

— (Advocatu nou.) Din Murasiu-Osorheiu ni se scrie, ca in aceeași di in care a depusu censur'a de advocatu d. Dr. Nic. Olariu, o a depusu si d. Dr. Nicolae Branu de Lemenii, fiulu cunoscutulu nostru barbatu nationalu d. I. Branu de Lemenii. Dorimu noulu advocatu unu succesu completu in cariera sa.

— (O cestiune de dreptu.) Inaintea tribunallu de Iasi, sectia II, presiedinta de d. St. Mandre si asistatu de d-nii Leonardescu, I. Duca, s'a tractatu o cestiune de dreptu care, pe catu scimu, n'a fostu pana acum resolta de tribunalele romane.

Unu d. N. vrendu a se casatori cu domnisior'a X., sor'a femeiei fratelului seu, oficiarulu starei civile s'a opusu la casatori'a lor, pe motive ca suntu cuserii intr'unu gradu proibitu de lege.

D. N. spre a radica acésta piedeca a facutu opo-sitiune la tribunalu.

D. Conta, profesorulu de dreptu civilu dela Universsitatea de Iasi, a sustienutu cererea d-lui N. cu cunoscutulu d-séle talentu si cu o eruditiune, care a inpresionatu adancu publiculu competentu.

Din nefericire pentru d. N., maiortatea tribunalului, compusa din d-nii Mandra si Leonardescu, a datu dreptate oficiarulu starei civile.

(Stéua Romaniei).

— (Concursuri universitare.) — Cetimu in „Timpulu“ urmatórele:

Concursurile tienute la Iasi pentru catedrele vacante dela Universsitatea din Bucuresci seu terminatu.

A fostu trei comisiuni esaminatóre, una pentru catedrele de Filologie, Archeologie si Filosofie, care s'a compusu din dd-nii Zalomitu, rectorulu universsitatiei din Bucuresci, D. Gusti, fostu ministru, ca reprezentati ai gubernului si din dd. profesori ai facultatiei de litere: I. Caragiani, C. Leonardescu, N. Quintescu, St. Vergolici si A. Vizanti, decanulu acelei facultati. Alta comisiune pentru catedr'a de Literaturile neolatine a fostu compusa din aceeași domni profesori ai facultatiei din Iasi, iar ca reprezentanti ai ministrului dd. A. Xenopolu si V. Burla. — A treia comisiune pentru catedr'a de Matematice a fostu compusa din dd. Petrescu si S. Emilianu ca reprezentanti ai ministerului, iar din partea facultatiei de sciintie domni profesori M. Tzony, St. Micle, C. Climescu, I. Melicu si N. Culianu, decanulu acelei facultati.

Pentru fie-care catedra vacanta s'au prezentatu numai cate unu singuru concurentu si anume: pentru cea de Archeologie, d. Odobescu, pentru Filologie d. B. Hasdeu, pentru Filosofie d. Craciunescu, pentru Literaturile neolatine d. Frollo, iar pentru cea de Matematice d. Haretu. — Toti au fostu recomandati pe baz'a titluriloru si a publicatiuniloru ce au prezentatu. Singuru d. Haretu, pe langa titlurile si scrierile prezentate, a facutu si cate-ve lectiuni orale de cari comisiunea a remasu satisfacuta.

— (Statistic'a casatoriiloru in Austri'a., Dintr'o 100 de femei intre anii 15—20 se marita 14) intre 20—25 se marita 52, intre 25—30 se marita 18,

era între 30—35 numai 6. Dela 35 incolo proportiunea este minima.

(Cununi'a principelui de Wales) au costat 23.455 funti sterl. si adeca 3200 f. st. pentru edificari in Windsor, 7000 f. st. pentru iluminarea edificioru publice, 2950 f. st. pentru teatru si 10.300 f. st. pentru spese de calatorie, prandiuri etc. etc.

(Arderea cadavrelor.) Darea de sēma a societatii din Milānu pentru arderea cadavrelor, cuprinde urmatōrele date: In primul patraru alu anului 1878 s'au arsu 7 cadavre, din care 6 au fostu barbatesci ēra unlu femeiescu. Procesulu arderii reusi in tōte casurile perfectu. Era cunoscuta greutatea a patru cadavre care era: 63, 62, 41, 59 chilo. Cenusi'a respectiva au fostu de: 3, 2 si 2'90 chilo. Dela 1 Ianuarie 1876 pāna in Maiu a. c. s'au arsu 23 cadavre.

(Parocsismu electoralu-ungurescu.) Eata ce scriā unu diaru opositionalu „Szegedi Naplo” cu ocassiunea caderei ministrului K. Tisza la alegerea de deputatu din Dobritieniu: „Unde este arculu triumfalu, pe care l'au redicatu man'a mercenariloru? Au cadutu. O suflare l'au resturnatu. Acēsta suflare sēmanā cu unu orcanu, care curatia atmosfer'a. Aerulu era inabusitoru. Jumetate natiunea tusia cu plumanisticate! Noi credēmu, ca avea lipsa de plumanu prōspete. Ba nu, ei i lipsea numai aerulu curatu . . . si asia mai departe cu gratia pana la finitu.

(Unu tata sgarcitu.) Intru unu satu din Ungari'a, unu moraru de unguuru i se bolnavi uniculu sen fiu. Toti vecini si cunoscuti i recomandau se ii aplice lipitori. Dupa multa esitare in fine morariulu se decide a se luce la orasiu si intrandu in farmacie ceru o lipitorē. „Pretiuulu este 10 cr.” dise asistentulu. — „Ce 10 cr. pentru unu astfelu de verme miserabilu? — Mai bine se mōra Andreiu alu meu. Eu nu cumparu” si cu acestea pleca. Doua dile dupa aceea Andreiu era unu cadavru. Acestu Harpagon se vede, ca a fostu frate bunu cu altu sgarcitu, despre care proverbulu dice, ca dēca ar veni draculu se i cēra unu cutitu, ca se isi taia gītulu, nici atunci nu ii ar da.

(Mirēs'a Sultanului.) In Islamu se prescrie, ca in ultima nōpte a serbatoriloru Ramazan, natiunea se daruiasca domnitoriului seu o sclava virgina, ca unu ā conto la placerile paradisului, unde pe fia care dreptu credintiosu ilu astēpta 60 de hurii. In anulu acesta diu'a aceea de serbatōre a fostu cea de 29 Septembrie.

(O scena la tribunalu.) Inaitea unu tribunalu din Americ'a, o dama care era citata ca marturie refusa se respundia la intrebarea ce ii se facuse. „Pentru ce nu respondi?” — Pentru ca aceea ce trebuie se dicu, nu o pōte audii nici unu omu onestu. — „Ei bine,” replica procurorulu, „spune — o la urechi'a d-lui presiedinte.

(Bibliografia.) Afamu ca in curendu va iesi de sub tiparu si se va gasi la librariu pe pretiu de leu 1. 50 b.: „Soll” si „Haben” sēu Cestiunea Ovreiloru in Romani'a, Studiu politicu si socialu de Iōnu Slavici.

Statutele societatii maestriloru caltiunari din Lipov'a.

§. 1. Scopulu societatii maestriloru caltiunari din Lipov'a este: a inainta interesele comune de industria a le membriloru ei, anume:

1. A scuti membrii societatii contra lipsei, ce eventualminte i-aru ajunge, pentru acelu scopu:

Intemeiēdia „fōndu de ajutorare,” din care membrii betrani, sēu cei neapți de lucru si seraci, sēu dupa mōrte veduvele acestor'a odata pentru totudēuna voru primi ajutoriu.

Pentru „fōndu” se compun statute, prin cari se regulēdia administrarea cassei si impartirea ajutōreloru. Statutele apoi se voru substerne: ministrului de agricultura, industria si comērciu, spre aprobare.

2. A regula referintiele intre maiestri si sodali (calfe) in sensulu legi de industria, spre scopulu acesta:

a) Compune unu „juriu de pace,” care va complana neintelegerile si frecarile, provenite intre maiestri si personalulu ajutatoriu. Juriulu de pace va fi compus in proportiuni egale: jumate din maiestri jumate din sodali.

b) Veghiēdia, ca dispositiunile legi de industria, cari regulēdia referintiele intre maiestri si lucratori se

se observe de ambe partii cu punctualitate. In casulu de neobservare a aceloru dispusetiuni, dēca acēsta ar fi spre stricatiunea si desavantiagulu cutarui membru, da mana de ajutoriu respectivulu, spre a si valida dreptulu sēu interesulu violatu, prin ignorarea legi.

3. A delatura lips'a de lucratori si de lucru, pentru aceea castiga date despre starea industriei si prebas'a aceloru date, societatea se ingrisesce, a castiga membriloru societatii, — lucratori, si eventualminte lucru.

4. A nesui cā produsele membriloru, respective vinderea productelor, se se impartiēca de avantagiulu comērciului, spre acelu scopu:

a) infintieidia unu magazinu comunu (hala) in care membri 'si potu espune si vinde produsele (negōtiele) sale.

b) se ingrisesce, ca membrii societatii, se lucre in colaboratōre (lucratōre) se intrebuintieidia machine, ce corespandu meseriei, si se infintieidia asociatiuni de cooperatiune; astfelu de institute, se voru regulā, prin statute separate, si se voru substerne ministeriului de industrie, agricultura si comērciu.

5. A promova perfectiunea industriei din patria spre care scopu:

a) societatea innaintieidia calificarea invetiaceiloru de maestria si a sodaliloru, mai alesu prin aceea, ca subventiōneidia scōlele de specialitate, cari deja sustau sēu cari se voru infintia; asemenea se ingrisesce si de frecventarea acelor.

b) ajuta si promovēdia dupa poteri, institutele si institutiunile acelea, cari servescu pentru redicarea industriei din patria, sēu spre desvoltarea intelectualu a maestriloru.

§. 2. Loculu societatii este opidulu Lipov'a.

§. 3. Membru alu societatii pōte fi totu maestrulu din patria — conformu legi de industria, — de sine statatoriu — si carele 'si practica maestria sa in Lipov'a sēu impregiuru de Lipov'a.

Femeile si minoreni, inca potu fi membrii societatii, dar drepturile loru in adunari societatii, si le potu exercita, numai prin plenipotentiaru alorū membru. Primirea de membru, se face la recomandarea presiedintelui ori notariulu, prin: Comitētu societatii. Persōne moralminte petate, se primescu de membri, numai cu aprobarea maiortiatii voturiloru adunarii generale.

Totu membrulu, la intrarea in societate, capeta unu esemplariu din statute, si unu libel, in care i se cvitēdia tacs'a de intrare: 10 fl. v. a. cu care contribue la fondulu societatii.

§. 4. Membrulu incēta a fi: prin mōrte, sēu prin mutare la altu locu, sēu prin repasire voluntara (de buna-voia) — la casulu din urma in sa are a solvi tacs'a de membru pre anulu inca neespirtu.

Veduv'a si minoreni membrulu ce a moritu, in privintia drepturiloru de membru au a se acomoda artic. alu VIII de lege din 1872. §. 80.

Mai departe se considera de eschisi din numerulu membriloru:

a) cari nu corespundu indatoririloru, ce li prescriu statutele.

b) cari, pentru cev'a crime se afla condamnati, sēu cari, prin adunarea generala, sēu prin comitētu societatii — pentru viēti'a lorū nemorala — fiindu admoniati (infruntati) si nu se mai indrēpta.

Membru eschisi din cauzele atinse mai susu, respective succesorii lorū, nu mai au nici unu dreptu sēu favoru, din midilōcele societatii.

Repasirea de membru este a se referā la siedinti'a comitētu cea mai de aprōpe. Dēca ar obveni asia impregiurare, care ar trage dupa sine, eschiderea cutarui membru, din societate, decisiunea comitētu are valōre numai provisoria, pana la procsim'a adunare generala, cu aprobarea caria respectivulu, sēu se eschide de totu, sēu se considera de membru si mai departe.

§. 5. Totu membrulu are dreptu:

1. A lua parte la adunarea societatii, cu votu consultativu si decisivu (femeile si orfanii, numai prin plenipotētia — membrulu pre langa votulu seu — numai inca unu votu, mai pōte exercita, ca plenipotēntu).

2. A contā la beneficiile fondulu de ajutorare.
3. A intreveni pentru delaturarea, neintelegeriloru si frecariloru, ce s'ar escā in sinulu societatii.
4. A da ajutoriu la datele statistice, ce le ar intreprinde societatea.
5. A lua parte activa la intreprinderile comune, ce si le ar initia societatea.

Mai departe, totu membrulu este obligatu:

1. A implini punctualu decisiunile aduse, in intielesulu statutelor, si dupa potētia a redica renumele si vēdi'a societatii.
2. A solvi punctualu tacs'a de membru, de dupa chei'a satorita.

§. 6. Afara de tacs'a de membru amintita in §. 2. totu membrulu va mai solvi in cas'a societatii in totu anulu 80 cr. v. a. in 4 rate (patrare).

Dēca din tacselle membriloru nu s'ar potē acoperi spesele anuale a le societatii, recerinti'a se acopere prin aruncu specialu facutu de catra adunarea generala. Acestu aruncu se face egalū preste toti membrii societatii.

§. 7. Pentru conducerea afaceriloru societatii sunt chiamati:

1. Oficialii, anume: presiedintele si vice-presiedintele, notariulu, cassariulu, controlorii si avocatulu.
2. Comitētu.
3. Adunarea generala.

§. 8. Presiedintele si vice-presiedintele se alegu dintre membrii societatii in adunare generala cu votu secretu, pe 3 ani, si pentru fia-care se face votare deosebita, adeca: mai antaiu pentru: presiedinte apoi: pentru vice presiedinte.

Intemplandu-se in periodulu de 3 ani vacantia, postulu vacantu se deplinesce prin alegere, intr'o adunare generala extraordinaria, si alesulu pōta oficiulu, numai pre timpulu restantu din periodulu de 3 ani.

Presiedintele:

a) reprezenta societatea in tōte afacerile, de aceea ori ce actu de dreptu sēu obligamentu alu societatii, se subscria de catra presiedinte si notariu.

b) conchiama adunariile generale si cele de comitētu, si enuncia conclusele, cu maiortiatea voturiloru ēr candu voturile sunt egali, derima votulu presiedintelui.

c) duce in deplinire decisiunile adunarii generale si a le comitētu, resōlve si conduce afacerile curente, respective: da indrumare pentru resolvarea acelor'a notariulu.

d) la intemplari obveniente, asemnēdia din fondulu societatii, spre cev'a scopu pana la 10 fl. v. a. despre ce la cea mai de aprōpe adunare generala, are a da sēma.

La casu de impedecare, vice-presiedintele substitue pre presiedinte, in tōte afacerile.

(Va urma.)

Pretiuurile cerealielor

si altorū obiecte de traiu au fostu la

22 Octobre in Sibiu:

Grān, dupa cualitati	1 hectolitru	fl. 5.40—6.20
Grān, amestecat	1 "	4.50—5.10
Secara	1 "	3.90—4.30
Papusiōiu	1 "	3.60—4.—
Ordiu	1 "	4.50—5.—
Ovesu	1 "	2.—2.40
Cartofi	1 "	1.75—2.25
Mazare	1 "	4.50—5.—
Linte	1 "	5.50—6.—
Fasole	1 "	4.50—5.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	35.—
Untura (unsōre topita)	50 "	30.00
Carne de vita	1 "	36.—44
Oua 10 de		—20

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

19 Octobre.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 104.— b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	102.60 "
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	99.50 "
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	92.— "
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	85.50 "
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	95.50 "
Fondulu de pensiu (per 300 l. a.) cu 10%	176.— "
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	32.— "
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	84.— "
Dacia, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	196.— "
Romani'a. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	77.— "

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separat 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverata thea antiarthritisca, antirheumatica, curatitōre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:
Sabiu la Frid. Thallmayer, comērciante.
Abrud: F. Tones & Comp.
Bistritia: Fridric Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer.

Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.
Orastia: Carol Beckert, apotecariu.
Alba-Julia: Iuliu Frōhlich, apotecariu.
Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.
Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.
Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.
Feldiōra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.
Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.
Osiorheiu: Max Bucher.
Sabisiu, I. C. Reinhard, apotecariu.
Baia mare: I. Horacek, apotecariu.
Aidu: August Binder, apotecariu.
Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.
Romanu (Moldova): Josef Dännfy, apotecariu.
Sediōria: Iosef B. Teutsch, comērciante.
Reghinulu s.: S. & L. Leonhardt.
Huniadōra: Fried. Acker, apotecariu.
Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu.
Ocn'a (l. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 22

Tipariulu lui W. Krafft in Sibiu.

The'a WILHELM

antiarthritica si antirheumatica alui

curatitōre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cā singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Viena, 7. dec. 1868.	Probatu definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificarii. Viena, 28 martie 1871.
---	---	--

The'a acēsta curatia organismulu intregu, strabate pārtile intregulu corpu si folosindu-o cā beutura departēca dintrinsulu tōte materiile stricaciōse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si effectulu siguru este durabilu.

Vindēcare perfectu a arthritei, reumatismulu, bōl'a englezēca, si a altorū bōle invehite incurabili, ale ranelorū, cari purōiēza ne'ncetatu, ale bōleloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntielorū pe trupū si in faciā, ale peteloru, bubeloru si philitice.

The'a acēsta au produsu rezultate fōrte favorabili mai alesu in infatūre de ficatu si de splina, cum si in greutāti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de ndu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bōlele scrofulōse, infiatu'a ghinduriloru se vindēca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Francisu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Viena.

Wocheiner Feistritz (in Carniola), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am ērasi trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitōre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitōre de sange” m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitōre de sange cu receperea plātii prin posta.

Cu totu respectu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Viena.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiū fi cunoscutu mai nainte potērea vindēcatōre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitōre de sange” asiū fi scapatu de multu de o bōla vechia si asiū fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetātii mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretiuulu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu intōrcērea postei 12 pachete pe langa receptiunea plātii. Cu totu respectulu

Josef Dilzl.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Viena.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitōre de sange a lui Wilhelm” precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tōta stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmā continuarea epistoleloru de recunoscintia, fiindu preste potēntia a le publicē dintr'odata pe tōte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiēca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cā se nu fa insielatu prin falsificari.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitōre a lui Wilhelm, se pōte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitōre de sange in Neunkirchen langa Viena, sēu din depozitele mele publicate prin diarie.